

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2023, 7(3): 535-553.

DOI: [10.26677/TR1010.2023.1291](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1291)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAşTIRMA MAKALESİ

Karasu'da Alternatif Turizm Türlerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma

Prof. Dr. Burhanettin ZENGİN, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, e-posta: bzengin@subu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6368-0969>

Doç. Dr. Lütfi Mustafa ŞEN, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, e-posta: lsen@subu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7355-9129>

Orhan ÖKÇÜM, Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya, e-posta: 22502005004@subu.edu.tr
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2708-5873>

Öz

Sakarya İli'nin bir ilçesi olan Karasu, sahip olduğu doğal turistik çekicilikleri ile özellikle son yıllarda turistlerin dikkatini çekmektedir. Bu çalışmanın amacı; Karasu'da, deniz-güneş-kum (kitle) turizmine alternatif olabilecek turizm çeşitlerinin ortaya konulması ve bunların geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmasıdır. Çalışmada nitel veri toplama yöntemi tercih edilmiş, bu kapsamda veri toplamada görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma kapsamında Karasu'nun alternatif turizm potansiyeli ve bu potansiyelin kullanılması hakkında bilgi sahibi olmak amacı ile Karasu'daki üst düzey otel yöneticileri ile mülakat yapılarak veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler, betimsel analiz ile yorumlanarak ilçenin alternatif turizm potansiyeli irdelenmiştir. Araştırmanın temel sonuçları göz önüne alındığında, Karasu'nun sağlık turizmi, kamp-karavan turizmi, çiftlik turizmi, trekking, hiking, kuş gözlemciliği, dalış turizmi, dağ turizmi, spor turizmi, macera turizmi gibi önemli bir alternatif turizm potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte alternatif turizmde alt ve üst yapı, tanıtım ve uzman işgücü yetersizliği en önemli sorunlar olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sakarya, Karasu, Turizm, Alternatif Turizm, Kitle Turizmi.

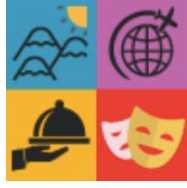
Makale Gönderme Tarihi: 08.08.2023

Makale Kabul Tarihi: 15.09.2023

Önerilen Atf:

Zengin, B., Şen, L. M. ve Ökçüm, O. (2023). Karasu'da Alternatif Turizm Türlerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(3): 535-553.

© 2023 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2023, 7(3): 535-553.

DOI: [10.26677/TR1010.2023.1291](https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1291)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

A Research on the Development of Alternative Tourism Types in Karasu

Prof. Dr. Burhanettin ZENGİN, Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, e-mail: bzengin@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6368-0969>

Associate Prof. Dr. Lütfi Mustafa ŞEN, Sakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, e-mail: lsen@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7355-9129>

Orhan ÖKÇÜM, MSc. Student, Sakarya University of Applied Sciences, Institute of Graduate Programs, Sakarya, e-mail: 22502005004@subu.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2708-5873>

Abstract

One of the districts of Sakarya Province, Karasu, attracts the attention of tourists especially in recent years with its natural tourist attractions. The aim of this study; In Karasu, it is to reveal the types of tourism that can be an alternative to sea-sun-sand (mass) tourism and to offer suggestions for their development. In the study, qualitative research method was preferred and interview technique was used in data collection. Within the scope of the research, data were obtained by interviewing senior hotel managers in Karasu in order to have information about the alternative tourism potential of Karasu and the use of this potential. The obtained data were interpreted with descriptive analysis and the alternative tourism potential of the district was examined. Considering the main results of the research, it is understood that Karasu has an important alternative tourism potential such as health tourism, camping-caravan tourism, farm tourism, trekking, hiking, bird watching, diving tourism, mountain tourism, sports tourism, adventure tourism. However, the most important problems in alternative tourism are infrastructure and superstructure, promotion and lack of expert workforce.

Keywords: Sakarya, Karasu, Tourism, Alternative Tourism, Mass Tourism

Received: 08.08.2023

Accepted: 15.09.2023

Suggested Citation:

Zengin, B., Şen, L. M. and Ökçüm, O. (2023). A Research on the Development of Alternative Tourism Types in Karasu, *Journal of Turkish Tourism Research*, 7(3): 535-553.

© 2023 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Son yıllarda değişen tüketici istek ve ihtiyaçları doğrultusunda alternatif turizm pazarı sürekli olarak çeşitlenmektedir. İnsanların harcanabilir gelir düzeylerinin yükselmesi, seyahatlerin daha konforlu ve ucuz hale gelmesi gibi gelişmeler neticesinde turizme katılan kişi sayısı artmaktadır. Bu nedenle turizmden daha fazla fayda sağlamak isteyen ülkelerin alternatif turizm ürünlerini çeşitlendirmeleri bir zorunluluk haline gelmiştir (Güllü ve Yaşar, 2019: 104). Turizm bir mekânsal planlama ve gelişme aracıdır; bölgeleri ve nüfusları sürdürülebilir bir şekilde geliştirir. Ancak bir bölgenin kültürel, doğal ve beşerî potansiyellere sahip olması, katma değeri yüksek turizmi geliştirmek ve küresel pazarda ulaşılabilir kılmak için yeterli değildir (Fatimazahra Fakir vd., 2019:33). Turizm, farklı disiplinler ve farklı araştırmacılar tarafından değişik şekillerde tanımlanmakla birlikte, bu tanımlamalarda ulaşım, konaklama ve çekicilik faktörlerinin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Aynı zamanda dünyanın en çok gelir getiren sektörlerinden biri olan turizmin; ekonomik getirilerinin yanı sıra, doğru kullanıldığı takdirde farklı doğal, kültürel, tarihi zenginliklere sahip ülke ve bölgeler arasında lokomotif görevi üstlenen bir faaliyet halini aldığı da bilinmektedir (Güngör, 2022:1786).

Turizm birçok yerel, ulusal ve küresel aktörü içeren bir endüstridir ve bu endüstri içerisinde sürdürülebilirliğe yönelik eylemler karmaşık ve kapsamlıdır (Draçi ve Demi, 2023:98). Turizm, günümüzde ulusal ekonominin büyümesini etkileyen önemli bir sektör haline gelmiştir. Temel avantajları arasında servet yaratma, altyapı geliştirme ve iş yaratma yer alır. Bahsi geçen avantajlar nedeniyle gelişmekte olan ülkeler, zenginliklerini ve ekonomik çeşitlendirmelerini artırmak ve vatandaşlarının yaşam standartlarını yükseltmek için turizm endüstrilerini büyütme isteklidirler (Jordan vd., 2019:214). Topluma, kültürel korumaya ve çevreye refah sağlayabilmek için sinerjik, uyumlu ve sürdürülebilir bir şekilde gelişmelerini sağlayan turizm ve kültür arasında dinamik bir karşılıklı ilişkiyi gerçekleştirmek bakımından turizm önemli bir potansiyele sahiptir (Arismayanti vd., 2019:119). Turizmin gücü, dünyanın dört bir yanındaki insanların diğer bölgelerin güzelliği ve manevi zenginliği ile temas kurması için bir araç olarak kullanılabilir (Tsirigou, 2018:30). Alternatif turizm, geleneksel tatil anlayışına farklı bir yön vermek amacıyla yeni turistik ürünlerin bir araya getirilmesi sonucu oluşmuştur. Alternatif, Fransızca bir kelimedir. Fransızca alternatifive (sırayla değişen, seçenek, alması) kelimesinin kökeni Latince "alter" (öbür, öteki, başka) sözcüğünden türetilen "alternare" (sırayla değişmek, bir o bir öbürü olmak) fiilidir. İngilizce "alternative" kelimesinin sıfat ve isim olarak orijin kaynakları Latince ve Fransızca alternatifive kelimeleridir (Baytok vd., 2017:1).

Kitle turizmine alternatif olarak gelişen ve Türkiye’de turizm çeşitlendirilmesi kapsamında önem verilen alternatif turizmi, Karasu ilçesi açısından değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada, alternatif turizmin önemi vurgulanmıştır. Ayrıca alternatif turizm çeşitlerini bir arada barındıran, ön plana çıkarılması gereken alternatif turizm türlerinin neler olduğu ve neden ön plana çıkarılması gerektiği, Karasu’nun alternatif turizm açısından sahip olduğu potansiyelinin neler olduğunun tespiti ve alternatif turizmini geliştirmeye yönelik sunulan öneriler yapılan çalışmanın önemi kapsamında belirtilebilir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Alternatif Turizm

Turizm, ülkelerin ekonomilerine sağladığı olumlu etkiler nedeniyle vazgeçilemeyen bir sektördür. Alternatif turizm ise, literatürde oldukça tartışılan ve farklı şekillerde tanımlanan bir kavramdır. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından sosyal ve ekonomik uyum hususuna, yerel ve yabancı girişimcilerin iş birliğine ve gelişmede yerli malzeme kullanılmasına öncelik verme

amacını güden bir turizm türü olarak tanımlanan alternatif turizm, güneş, deniz ve sahillerin kullanıldığı kitle turizmine alternatif olarak gelişen turizm türlerine de verilen isim olarak anılmaktadır (Ceylan vd., 2019:42).

Turizm, ülkeye döviz girişi sağlamada, altyapıya, beşerî sermayeye ve rekabete yatırım yapmada ve yeni iş alanları yaratmada ekonomik büyümeyi teşvik edebilir. Ayrıca, birçok ülkede turizm sektörü alternatif bir ihracat kanalıdır. Çünkü turist harcamaları döviz kazançları yoluyla gelişmiş ödemeler dengesine katkıda bulunur (Pata, 2021:116). Alternatif turizm ise klasik kitle turizminin, özellikle fiziksel ve sosyal çevre üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmada önemli bir fayda sağlayan ve sürdürülebilir turizm ilkelerini gözetken pek çok turistik üründen meydana gelen bir turizm çeşididir (Uluslan ve Batman, 2010: 243).

Dünyada hızla büyüyen turizm sektörü, ülkelerin kalkınmasında önemli rol oynamakta ve hızlı bir şekilde geliştiği görülmektedir. Değişen ve gelişen bir sektör olarak turizm, farklı ve alternatif ürünler sunduğu sürece gelişimini devam ettirmektedir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de deniz-kum-güneş üçlüsü ile şekillenen kıyı turizminin yanı sıra birçok alternatif turizm çeşitleri dikkati çekmektedir (Çelik Uğuz, 2011:333). Alternatif turizm, çok sayıda yaklaşımı içine alan bir çatıdır ve anlamı üzerinde karar verilmiş tek bir kavrama sahip değildir. Böylece alternatif turizm kavramının bazen eko-turizm, yeşil turizm gibi kavramlarla birlikte, bazen de bu kavramların yerine kullanıldığı görülmektedir (Zengin vd., 2019:252).

Dünya turizm pazarlarında son yıllarda gözlenen bir eğilim de klasik turizm anlayışının dışında, insanların tatillerini doğa ile iç içe geçirme isteklerinin hızla artmış olduğudur. Bu talebin karşılanmasında ülkenin doğal bitki örtüsü, yabani hayvan varlığı, akarsuları, gölleri ve jeolojik yapısından kaynaklanan görsel zenginlikleri gibi olanaklarının devreye alınmasıyla mümkün olacaktır. İşte bu noktada Türkiye’nin sahip olduğu potansiyel, turizm sektöründe koruma-kullanma dengesi içerisinde değerlendirildiğinde önemli avantajlar elde edilmesine olanak sağlayabilir. Günümüz turizm anlayışında daha deneyimli hale gelen turistler alternatif arayışlar içine girmektedir (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021:184).

Kitle Turizmi

Kitle turizmi, onbinlerce insanın yılın aynı zamanında sık sık aynı otele gitmesini içeren bir turizm şeklidir. Bir paket anlaşma, gezginlerin tüm isteklerinin tek bir şirket kullanılarak karşılandığı, bu isteklerin seyahat/uçuş, aktivite, konaklama ve ara sıra yiyecek içermesidir (Ne'matullayeva, 2023:10). Bir sektör olarak turizm, sanayi devriminden sonra gerçekten gelişti ve gerçek anlamda 1950'lerden sonra giderek daha fazla önem kazandı. Sanayileşmeden sonra farklı ülkelere insanların dünya çapındaki yolculukları arttı. Yirminci yüzyılın ortalarında çok az destinasyon (esas olarak Avrupa'da) turistik destinasyonlar için popülerdi. Fakat günümüzde farklı ülkelere birçok turistik yer ön plana çıkmaktadır (Kervankıran, 2016:121).

Kitle turizminin dinamik gelişimi, özellikle ulaşım, konaklama hizmetlerinin organizasyonu ve dağıtımı ile bilgi teknolojisindeki hızlı ilerlemeyle ilgili çok sayıda ekonomik, sosyal ve teknolojik faktöre bağlıdır. Kitle turizminin mevcut büyümesinin diğer nedenleri arasında; toplumun artan hareketliliği, tüketim ve işbirlikçi tüketim (paylaşım ekonomisi) dahil olmak üzere tüketici eğilimleri yer alır. Kitle turizmi olgusunun yaratılmasında pazarlama araçlarının rolü de göz ardı edilemez. Turist kabul alanları, sosyal sorumluluk kavramını farklı bir boyuta taşımakla birlikte, ekonomik başarı kaynağı olarak görmektedir (Komorowski ve Hołderna-Mielcarek, 2019:73).

Turizmin özü, insan hareketliliğidir. İkinci dünya savaşı sonrası kitle turizm, SARS salgını sonrası ise rekreasyonel faaliyetlere katılım oranının arttığı tespit edilmiştir. Benzer şekilde COVID-19 pandemi süreci farklı turizm türlerini öne çıkartmaktadır. Bu dönemde kişiye özel,

ekolojik, sağlıklı yaşam, gurme, yavaş ve sosyal sorumluluk seyahatleri daha fazla tercih edilmektedir. Dolayısıyla doğa olayları, ekonomik krizler, pandemi ve savaş gibi nedenlerden dolayı seyahat yasakları, karantinalar ve sınırları kapatma gibi tedbirlerin turizmi olumsuz yönde etkilediği söylenebilir. Bu durum turizm anlayışında farklılıklar meydana getirmektedir (Kurar ve Kavacı, 2022:2). Herkes tarafından üzerinde uzlaşmış bir kitle turizmi tanımı bulunmamakla birlikte, dört temel özelliği ön plana çıkmaktadır. Bunlar; çok sayıda kişinin katılımı, genellikle seyahatin toplu olarak örgütlenmesi, toplu olarak konaklama ve seyahat grubundaki tatil yapan bireylerin bilinçli bir bütünleşmesidir (Aytuğ vd., 2020:720).

Karasu ve Karasu'da Alternatif Turizm

Son zamanlarda, üç açıdan açıklanabilecek alternatif turizmden bahsedilmektedir. Birincisi alternatif turizmi geleneksel güneş ve plaj turizmine bir "alternatif" olarak ifade eder ve genellikle kitlesel niteliktedir. Bu nedenle bu turizm türü, yeni özel turistik yerleri keşfetme fırsatıdır. İkinci olarak, alternatif turizm sürdürülebilirlik açısından incelenebilir. "Sürdürülebilir kullanım için alternatif" yani kaynakların sürdürülebilir kullanım aracı olarak kabul edilir ve son olarak kitle turizminden sosyal anlamı itibarıyla farklılaştırılabilir. Yani turistlerin yerel halkla "paylaşmasını" ve etkileşim kurmasını sağlar. Buna karşılık, alternatif turizm, diğerleri arasında kırsal turizm, kültür turizmi, kongre turizmi gibi diğer yöntemlerle bütünleştirilebilir. Her birinin kavramsallaştırması, etkinliklerin özelliklerine ve yürütüldükleri alana uyabilmektedir (Pérez vd., 2010:71). Yeşilin her tonunu görebilen ormanları, birbirinden güzel gölleri ve tertemiz havasıyla Karasu, son yıllarda turizm potansiyelini giderek artıran yerlerin başında gelmektedir. Karadeniz'e uzanan 20 kilometre uzunluğundaki sahili ve romatizmal hastalıklara iyi geldiğine inanılan ince kumları ile Karasu Plajı, yaz aylarında tatil severlerin uğrak noktasıdır (www.gezimania.com).

Marmara Bölgesi'nde Sakarya iline bağlı olan Karasu, güneyinde Hendek, güney batısında Ferizli, batısında Kaynarca, doğusunda Kocaali ilçesi ve kuzeyinde Karadeniz ile komşudur. Sakarya Nehri ilçe topraklarını sularken Acarlar, Küçükboğaz ve Akgöl ilçenin önemli gölleri arasındadır. Deniz seviyesinden 31 metre yükseklikte olan Karasu'da doğal bir plaj olan sahil, 20 km uzunluğundadır. İçinde minerallerin bol olduğu kumu nedeni ile romatizmal hastalıkların tedavisi için tercih edilen bir yerdir (www.karasu.bel.tr). İstanbul-Karasu arası uzaklık 209 km. olup, yol yaklaşık olarak 3 saat sürmektedir. Karasu-Kocaeli arası uzaklık ise 148 km olup, yol 1 saat 37 dakika sürmektedir (www.gezi-yorum.net). Bölge her mevsim turizm hareketliliğinin yaşanabildiği; kültür turizmi, mağara turizmi, av ve doğa turizmi, kamping ve karavan turizmi, gençlik turizmi ve trekking gibi turizm çeşitliliğine sahip bir destinasyondur (Çiftçi ve Çakır, 2016:118).

Karasu'da yapılan alternatif turizm türlerinden birisi avlanmak üzere seyahat eden insanlara dönük hizmetler sunulan av turizmidir. Bu alternatif turizm için avlanacak olan hayvanlar önceden üretme çiftliklerinde beslenmekte ve avlanmaları için doğaya bırakılmakta ve ardından da bu hayvanlara yönelik av turizmi yapılmaktadır. Karasu sahip olduğu çok zengin doğal değerler ile av turizmine yönelik büyük bir potansiyeli de bünyesinde barındırmaktadır. Bölge koşulları bakımından günümüzde en zengin olanakları sunan diğer alternatif turizm türü ise yayla turizmidir. Türkiye'de turizm politikası kapsamında yayla turizmine önem verilmiş ve 1990'da başlayarak, özel bir proje çerçevesinde bu turizm türünün geliştirilmesine yönelik araştırma, planlama ve altyapı ihtiyaçlarının karşılanmasına hız verilmiştir. Botanik (Bitki inceleme) turizmi açısından Karasu'da Karadeniz sahil bölgesi boyunca bölgede bulunan bitki örtüsü, ağaçları ve kozalak ormanlarıyla elma, incir, çilekleriyle tanınmıştır. Bu açıdan botanikle ilgilenen turistler için oldukça cazip bir çekim bölgesidir (www.outdoorhaber.com). Bununla

birlikte Karasu, alternatif turizm türleri kapsamında yer alan deniz sporlarının gerçekleştirilebileceği temiz deniz ve kıyılara sahiptir (Sezer, 2022:940).

Turizm Bakanlığı'nın ilçede planlanan kamp ve karavan turizm proje çalışması bulunmaktadır. Bu proje hayata geçtiğinde hem Türkiye'deki hem de Avrupa'daki karavan tutkunları Karasu'ya akın edebilecektir. Bununla birlikte off-road sporları, Acarlar trekking parkurları, batık sualtı dalış turizmi, Maden Deresi'ndeki akarsu turizmi (raftig), yat tuzmi, dağcılık, mağara turizmi, gençlik turizmi (kamp vb.) gibi alternatif turizm türleri Karasu'da geliştirilme potansiyeli yüksek olanlardır (www.sakaryayenigun.com.tr). Sakarya'nın Karasu ilçesinde bulunan doğal güzelliklerinden biri olan Maden Deresi; doğasever, maceraperest, yerli ve yabancı turistlerin görmeden ayrılmadıkları bir yerdir. İstanbul'a yakın, günübirlik bir gezi yapmak planlanıyorsa aile veya dostlarla birlikte Maden Deresi'ne gidilebilir ve doğanın bilinmeyen bu farklı yüzünün keşfedilmesi mümkündür (www.karasu.bel.tr).

Kavramsal çerçeve bağlamında literatürü toparlamak gerekirse; bir ülkede turizmin istikrarlı ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirilmesi isteniyorsa, uluslararası turizm talebinin istek ve beklentilerindeki değişimlerin çok yakından takip edilmesi ve turizm arzının da talepteki bu değişen istek ve beklentileri karşılayacak elastikiyete sahip olması gerektiğini görmekteyiz. Çünkü geçmişte dünyada alternatif turizme ihtiyaç duyulmadan kitle turizmi kapsamında bir tatil anlayışı hakimdi. Günümüzde ise insanların eğitim ve kültür düzeylerinin yükselmiş, istihdama katılan insan sayısının artması ve gelir düzeylerinin yükselmesi sonucu her geçen yıl daha çok sayıda insan daha uzun süre tatil yapma imkânı elde etmiştir. Günümüzde insanlar belirttiğimiz bu gelişmeler ve tatil süresinin uzamasıyla birlikte tatillerini sadece yaz aylarında kitle turizmi kapsamında bir kerede değil tatillerini yılın farklı mevsimlerinde birkaç parçaya bölerek farklı alternatif turizm türleri kapsamında çeşitlendirmek istemektedirler. Bu nedenle alternatif turizm çeşitleri, ülkeler açısından günümüz turizm pazarında rekabet edebilmeleri için önemli pazar bölümleri haline gelmiştir. Dolayısıyla Karasu, denize kıyısı olduğu için sadece bir deniz-güneş-kum destinasyonu olarak görülmemeli aynı zamanda ilçenin alternatif turizm potansiyeli de araştırılmalıdır.

YÖNTEM

Karasu'da turizm sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, büyük ölçüde otel işletmeleridir. Gerek seyahat acenteleri gerekse de yiyecek-içecek işletmeleri nicelik ve nitelik olarak çok daha yetersizdir. Bu nedenle araştırma evreni olarak otel işletmeleri kabul edilmiştir. Karasu Belediyesi'nden alınan bilgiye göre 23 Mayıs 2023 tarihi itibarı ile 15 adet turizm işletme belgeli otel işletmesi bulunmaktadır. Otel işletmeleri ile görüşmeler, 5 Ağustos 2023 - 11 Ağustos 2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini ise olasılığa dayalı olmayan kasti (kararsal, güdümlü) örnekleme tekniği ile belirlenmiş 12 otel işletmesi oluşturmaktadır. Dolayısıyla örneklem oranı %80 olarak gerçekleşmiştir. Kasti örneklemede, araştırmacı kendi bilgi ve tecrübesi doğrultusunda ana kütleden örneklem seçer. Araştırmacı, araştırdığı konu ile ilgili sorulara cevap alabileceği kişilere ulaşmaya çalışır. Dolayısıyla cevaplayıcılar rassal olarak seçilmeyip araştırmacının önyargısına bağlı olarak elde edilir (Karagöz, 2017:66).

Çalışma için gerekli olan veriler nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan mülakat tekniğinden yararlanılarak elde edilmiştir. Hazırlanan görüşme formunda 6 adet katılımcı ve işletmeleri ile ilgili ve 15 adet de araştırma konusu ile ilgili hazırlanmış sorular bulunmaktadır. Mülakat soruları, Bilgiçli ve Ertürk'ün (2022) araştırmasında kullandıkları ölçekten faydalanarak hazırlanmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü'nden 04.08.2023 tarihli ve E-26428519-050.99-92583 sayılı Etik Kurul izni alınmıştır.

Araştırma kapsamında 12 otelin üst düzey yöneticileri ile mülakat yapılmıştır. Araştırmada mülakat soruları ile ulaşılan veriler, nitel analiz yöntemlerinden “Betimsel Analiz” yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu analiz, elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesine ve yorumlanmasına veya görüşmede kullanılan sorulara ya da boyutlara göre sunulmasına olanak sağlamaktadır (Çulha ve Dağkiran, 2016:201).

BULGULAR

Alternatif turizm türlerinin geliştirilmesine yönelik Karasu’da bulunan otel işletmeleri üst düzey yöneticileri ile mülakatlar yapılmış ve aşağıdaki kapsamlı bilgiler elde edilmiştir. Tablo 1’de araştırmaya katkı sağlayan katılımcılar ve çalıştıkları işletmelere ait bilgiler yer almaktadır. Bu bilgilere göre; Katılımcıların %83,33’ü erkek, %16,67’si kadındır. Katılımcılar yaşları itibariyle 18-28 olanların oranı %50, yaşı 29-39 olanların oranı %25, yaşı 40-50 olanların oranı %8,33 ve yaşı 51 ve üzeri olanlar %16,67’dir. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde %25’i lise, %58,33’ü ön lisans, %16,67’si yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların %83,33’ü işletme sahibi, %8,33’ü işletme ortağı ve %8,33’ü otel müdürüdür. Katılımcıların büyük kısmının işletme sahibi olması dikkat çekicidir. Otellerin %41,67’si 3 yıldızlı, %33,34’ü 4 yıldızlı, %8,33’ü 5 yıldızlı ve %16,67’si ise butik oteldir. Otellerin %83,33’ü, 11-20 yıl ve %16,67’si, 21-30 yıldan beri faaliyette bulunmaktadır.

Tablo1. Katılımcılara ve İşletmelerine Ait Bilgiler

Katılımcıların Cinsiyeti	F	%	Katılımcıların Statüsü	F	%
Erkek	10	83,33	İşletme Sahibi	10	83,33
Kadın	2	16,67	İşletme Ortağı	1	8,33
Katılımcıların Yaşı	F	%	Otel Müdürü	1	8,33
18 -28	6	50	Otel İşletmelerinin Sınıfı	F	%
29-39	3	25	3 Yıldız	5	41,67
40-50	1	8,33	4 Yıldız	4	33,34
51 ve üzeri	2	16,67	5 Yıldız	1	8,33
Katılımcıların Eğitim Düzeyi	F	%	Butik otel	2	16,67
Lise	3	25	İşletmelerin Faaliyet Süresi	F	%
Ön Lisans	7	58,33	11-20 yıl	10	83,33
Yüksek Lisans	2	16,67	21 -30 yıl	2	16,67

Aşağıda mülakat soruları kapsamında katılımcıların verdikleri cevaplar kapsamlı olarak yer almaktadır. Konaklama işletmeleri yöneticilerinin ve işletmelerinin isimleri araştırmada belirtilmemesi gerektiği için katılımcı isimleri A, B, C... şeklinde kodlanarak belirtilmiştir.

Karasu’da gerçekleştirilebilecek alternatif turizm türleri hakkında edinilen bilgilere bakıldığında; A katılımcısına göre, Karasu kalesi, Maden Deresi, Acarlar longozu üzerine yeniden çalışmalar yapılırsa, bu bölgelerin turizm açısından daha fazla turist çekilebilir hale getirilmesi olanaklıdır. B katılımcısına göre; bölge kış turizmine kapalı bir durumdadır. Bununla birlikte, Acarlar Longozu civarında kuş gözlemciliği yapılabilir. C katılımcısına göre; Maden Deresi’nde trekking yapılabilir. Ayrıca rafting sporu için uygun bir bölgedir. D katılımcısına göre; bölgede kalabalık zamanlar yaz mevsiminde olmaktadır. E katılımcısına göre; bölge doğa yürüyüşü olarak

parkurlar şeklinde değerlendirilebilir. Bölgenin bir ucundan başlayıp diğer ucuna yürümek yaklaşık bir buçuk saati bulabilmektedir. F katılımcısına göre; Karasu sahili tarafında kamp yapılabilir. Maden Deresi, Acarlar Longozu gibi yerlerde piknik yapılabilir. H katılımcısına göre; doğayla alakalı turizm etkinlikleri Karasu'da çok fazla yapılmamaktadır. Bununla birlikte, denizle alakalı turizm etkinlikleri yapılmaktadır. K katılımcısına göre; Bungalov evlerle ilgili yatırımlar yapılmalıdır. Bu konuda devlet tarafından destek sağlanması gerekmektedir. L katılımcısına göre; Karasuya denizi için spor amaçlı gelenler olmaktadır. Karasu sahilde voleybol turnuvaları yapılabilir. Sahilin kumu bunun için müsaittir. Ayrıca trekking, hiking yapılabilir. Bununla ilgili bu bölgeye turlar düzenlenebilir. Bu tür etkinlikler Karasu'da arttırılabilir. M katılımcısına göre; sahil turizmine önem verilmesi gerekmektedir. Maden Deresi önemli doğal bir yaşam bölgesidir. Bu bölgede karavan turizmi doğa yürüyüşü yapılabilir.

N katılımcısına göre; Maden Deresi bölgesine, ilçe merkezinden uzak yerlere yürüyüşler yapılabilir. Ayrıca bisiklet turizmi olabilir. X katılımcısına göre; Karasu'da yeşil alan çok olduğu için yürüyüş parkurları oluşturulabilir. Böylece sağlıklı yaşamla ilgili kamplar kurulabilir, Acarlar Longozu, Maden Deresi'nde sağlıklı beslenme üzerine çalışmalar doğrultusunda yürüyüşler olabilir. Y katılımcısına göre; Maden Deresi, Acarlar Longozu'nun turist çekmesi için belediyenin ve özel sektörün çaba göstermesi gerekmektedir. Hava şartlarından dolayı denizin bir gün iyi, bir gün kötü olmasından dolayı insanlar Karasu'ya gelememektedir. Ayrıca turizmin canlandırılması için doğasıyla ilgili çalışmaların yapılması gerekmektedir. Z katılımcısına göre; yurtdışından gelen Rus turistler genellikle denizinden dolayı gelmektedir. Sahilin temizlenmesi gerekmektedir. Ayrıca yurt dışında çok fazla sayıda turist gelmektedir. Bu nedenle insanların kendi dinlerini rahat yaşayabilmesi için şapel ya da kiliselerin yapılması gerekmektedir.

Karasu'da alternatif turizm alanları konusundaki düşünceler; A katılımcısına göre, Karasu profesyonel futbolcuların kamp alanı içi müsait bir yerdir. Profesyonel liglerde oynayan futbolcular için hem yurt içinden hem de yurt dışından gelen spor takımları için kamp alanı olarak kullanılabilir. Bölgeye daha önceden İstanbul'dan ve Anadolu'dan futbol takımları gelmiştir. Bunlardan birisi de Sivas Spor' dur. Karasu'da kamp yapmalarından ve konakladıkları konaklama işletmesinden çok memnun kaldıkları bilinmektedir. Spor kulüplerince Karasu'nun sahil kumlarında spor yapıldığı, ormanlarında yürüyüş yapıldığı görülmektedir. B katılımcısına göre; Karasu yaz mevsimi dışında kışın çok fazla turist çeken bir yer değildir. Bölge kendini inşaat sektörüne çevirmektedir. C katılımcısına göre; kampçılık, piknik, karavan turizmi deniz kıyısı alanlarında da yapılabilir. D katılımcısına göre; gezilecek görülecek yerlerin talep görmesi buralara yeterli konaklama işletmeleri yapılmasıyla doğrudan ilişkilidir. Böylelikle alternatif turizm türleri de gelişebilir.

E katılımcısına göre; insanlar Karasu'ya ya denizi ya havası için genelde hafta sonları gelmektedir. F katılımcısına göre; doğal yaşam alanı olarak kamp alanlarının değerlendirilmesi, deniz içinde yapılabilecek su sporları da bu anlamda önemlidir. H katılımcısına göre; bölge sağlık turizmi ve yürüyüş sporu için önemli bir potansiyele sahiptir. K katılımcısına göre; çarşı merkezinde 8, 9 km boyunca bir kanal vardır. Bu kanal üzerine kayık, gondol konulması, kanalın kenarlarına yürüyüş yolları yapılması düşünülmektedir. Bu amaçla, ilgili kanalın temizleme ve onarım çalışmaları yapılmaktadır. X katılımcısına göre; deniz turizmi ve doğa turizmi için özellikle doğal güzellikleri olan bölgeler Acarlar Longozu, Maden Deresi gibi yerlerle birlikte sahilin temiz olması ve temiz tutulması konusunda insanların bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Karasu'da alternatif turizm alanlarının değerlendirilebilmesi konusundaki düşüncelere bakıldığında; A katılımcısına göre; futbol ligleri, amatör ligler, play-offlar Karasu'da yapılabilir. B katılımcısına göre; bölgede daha önce kaplıca sondajları yapılmıştı. Bunlar tekrar ele alınarak üzerlerinde

çalışmalar yapılabilir. Kaplıcaların çoğu Maden Deresi'nde bulunmaktadır. Bu bölgede kapatılan kaplıca sondajlarının açılması, kış turizmi için alternatif turizm olarak düşünülebilir. Bölgenin iki büyük önemli yeri Maden Deresi ve Acarlar Longozu, gelişmiş alanlar olarak görülmektedir. Bunlar haricindeki yerlerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılması gereği bulunmaktadır. C katılımcısına göre; Karasu ilçesinin Yeni Mahalle bölgesi, tekne turu ve yürüyüş parkurları için geliştirilmesi gereken potansiyele sahiptir. Fakat bölgenin alternatif turizm faaliyetleri yoğunlukla yazlık dönem için sınırlı kalmaktadır. D katılımcısına göre; Karasu Kalesi geliştirilmesi gereken bir diğer unsurdur. Fakat bu yere turistik ziyaretler yoğunlukla yaz dönemiyle sınırlı kalmaktadır. Bunun nedeni, kış mevsiminin olumsuz hava şartlarından kaynaklanmaktadır. Bölgeye gelen turist sayısı yazın 1.500.000 kadarken kışın 50.000'e kadar düşmektedir. Karasu' da turizm alanlarının değerlendirilmesi çok gecikmiş bir konudur. Devletin öncülüğünde bu yerler değerlendirilmelidir.

E katılımcısına göre; bölge sağlık turizminde geliştirilebilir. F katılımcısına göre; Karasu mavi bayraklı bir plaja sahiptir. Bu birçok avantaj sağlamaktadır. Fakat kıyı erozyonu bu durumu olumsuz etkilemektedir. Ayrıca çevre temizliğine özen gösterilmelidir. H katılımcısına göre; gelen tatilciler sahili kirletmektedir. Belediye bu konuda çalışmalar yapsa da yetersiz kalmaktadır. K katılımcısına göre; Karasu, Ege'nin incisi gibi bir yere benzetilmektedir. İstanbul'a yakınlığı önemini artıran bir etkidir. N katılımcısına göre; sahili, kumu, yeşilliği ile şifalı bir yerdir. Fakat bölgedeki alternatif turizm alanlarının değerlendirilmesi konusunda çalışmalar yapılmamaktadır. Bu konuda öncelikle bakım ve onarım çalışmaları faaliyete geçirilmelidir. X katılımcısına göre; Karasu'daki natürel alanların doğal halinde bırakılması ve bu alanların kontrol altına alınması gereklidir. Ayrıca kimi zaman denizden hastalık kapalı insanlar olmakta bu durumun önüne geçilmesinde sahil bölgesi temizlenip turistik anlamda insanlar için daha iyi hale getirilmelidir. Böylelikle insanlar kaliteli zaman geçirdiği için daha sık Karasu'ya gelebilirler.

Karasu'da alternatif turizm alanlarına gelen ziyaretçilerin geliş amaçları; Katılımcı A' ya göre; yoğunlukla deniz-güneş-kum için olmaktadır. Karasu'nun kumu, yedi çeşit hastalığı tedavi edebildiği iddia edilmektedir. Özellikle romatizma, siyatik, bel ağrısı gibi hastalığı olan kişiler bir hafta kuma girdiklerinde bu rahatsızlıklarına iyi geldiğini belirtmektedirler. B katılımcısına göre; doktorların bu gibi hastalıkları olan kişilere Karasu'nun kumunu tavsiye etmekte olduğu söylenmekte bu durum Karasu'nun sağlık turizmi potansiyelini güçlenmesine etken olmaktadır. Bununla beraber gelen ziyaretçilerin yoğunluğu alternatif turizm amaçlı gelmedikleri, gelen kişilerin bölgede gezilecek yerlerle ilgili pek fazla bilgisi bulunmadıkları görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak; bölgenin reklam eksikliğinin olması, tanıtımın yetersiz kalması ve alternatif turizm açısından sürdürülebilirliğinin eksikliğine neden olduğu belirtilmektedir. C katılımcısı, Karasu hakkında yazılan makalelerin neredeyse tamamının inşaatla alakalı olduğunu, turistik amaçlı bilimsel çalışmanın ise çok az olduğunu belirtmiştir. E katılımcısına göre; Karasu'nun denizi olması, sakin ve ucuz bir yer olması, turizm temalı makalelerin konusunu oluşturmamaktadır.

F katılımcısına göre; Karasu'da doğada bulunmak amacıyla da birçok etkinlik yapılabilir. Karasu sadece deniz ve kumdan ibaret değildir. Bölgenin limana sahip olmasından dolayı gelenlerin sayısında artış olmaktadır. Bunun nedeni; Karasu'nun geçiş yolu üzerinde olması, insanların bu bölgeye gelmesini sağlamaktadır. Ayrıca bisikletle yolculuk yapan insanların uğrak yeri olmasında haritadaki konumunun ilgi çekici bir yer olarak bulunması olmuştur. H katılımcısına göre; turistler yeni yerleri gezip görmek amaçlı bu bölgeye gelmektedirler. Özellikle günübirlikçiler hafta sonu için genellikle yakın çevreden Ankara, Kocaeli, İstanbul gibi yerlerden gelmektedirler. K katılımcısına göre; genellikle denizini değerlendirmek amaçlı gelen kişiler bölgenin doğasına hayran kalmaktadır. L katılımcısına göre; yurtdışından gelen turistler özellikle Rus turistler bölgenin yeşilini ve şelalelerine çok önem vermektedirler. M katılımcısına göre;

Karasu bölgesinin denizi, kumsalları bulunması İstanbul'a yakın olması hafta sonu kaçamağı yapmak isteyenlerin denize girmek isteyenlerin uğrak yeri olmasını sağlamıştır. Bununla beraber genellikle yaz tatili için kısa süreliğine gelen bir ziyaretçi kitlesi olmakta, bir ya da iki haftalık süreyi yüzmek ve gezmek gibi etkinliklerle geçirmektedirler. Ayrıca çok kalabalık bir şehir olmadığı için Karasu'nun doğasını dinlenmek için tercih edenler de bulunmaktadır.

Karasu'da alternatif turizm alanlarının ziyaretçi sayısının yeterliliği konusunda; katılımcılarla yapılan görüşmelerde ziyaretçi sayısı konusunda farklı görüşler olduğu tespit edilmiştir. Katılımcı A'ya göre, ziyaretçi sayısı yeterli değildir. Bunun nedeni olarak yaz mevsimi süresince alternatif turizm potansiyeli olarak gelen ziyaretçilerin yüksek olmasına rağmen yaz bittikten sonra ziyaretçi sayısının çok azalmasıdır. Karasu'nun konaklama anlamında taşıma kapasitesini henüz aşmadığı, yeterlilik alanları mevcut olduğu, gelen ziyaretçilerin konaklayabilecekleri otel, pansiyon, ev bulma konusunda herhangi bir sorun yaşamadıkları belirtilmiştir. B katılımcısı, gelen ziyaretçilerin sayı olarak yeterli hatta fazla bile olduğunu düşünmekte, hatta yerli halkın bazı zamanlar konaklayacakları ev bulamadıklarını belirtmektedir. C katılımcısı, gelen ziyaretçilerin kesinlikle yeterli olmadığını düşünmektedir. Çünkü bu konuda yeterli çalışma bulunmadığı, insanlar Karasu'ya geldiğinde kendileri araştırma yapıp, konaklama ile ilgili bilgiler aradığını fakat bu konuda yeterli çalışmalar, olanaklar olmadığından ötürü gününbirlik gezip geri döndüklerini belirtmiştir.

D katılımcısına göre; çok fazla ziyaretçi olduğu, bununla birlikte alternatif turizm alanlarının geliştirilmesi gerektiği, spor alanları gibi etkinlik alanlarında çeşitlilik sağlanması gerektiği belirtilmiştir. E katılımcısı, gelen ziyaretçi sayısının yetersiz olduğunu düşünmektedir. F katılımcısı ise yeterli olduğunu düşünmekte ve çoğu kez Karasu'nun kapasitesinin üzerinde turist ağırladığını belirtmektedir. Hatta bazı zamanlarda çoğu müşterinin kalacak yer olmadığı için kendi arabasında yatmak durumunda kaldığını ifade etmiştir. H katılımcısına göre; gelen ziyaretçi sayı çok az görülmektedir. Karasu gibi hem denizi hem yeşili olan bir bölgenin ulaşım yerleri üzerinde bulunmasına rağmen ziyaretçi sayısındaki düşüş şaşkınlıkla karşılanmaktadır. K katılımcısına göre; yetersizlik söz konusudur. Sadece bayramlarda bölge aşırı kalabalık olmakta daha sonra ziyaretçi sayısında dramatik bir azalma görülmektedir. L katılımcısına göre; ziyaretçi sayısı yeterlidir. Hatta normal nüfusun yaz mevsiminde üzerine çıkmakta ve kapasitesini aşmaktadır.

Karasu alternatif turizm alanlarının tanıtımı konusundaki düşünceler incelendiğinde; A katılımcısına göre, yörenin tanıtım maliyetinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu konuda belediyeye, valiliğe, kaymakamlığa Karasu'nun tanıtımı için iş birliği yapmaları konusunda görevler düşmektedir. B katılımcısına göre; tanıtım açısından yapılan çalışmalara bakıldığında İstanbul gibi önemli yerlerde stant açılması, Karasu ile ilgili afişlerin dağıtılması ve promosyonların yapılması gibi çalışmaların Karasu'nun adının duyulmasını sağladığını belirtmiş fakat bu durumun ileriye dönük uzun vadede katkısı olmadığını ifade etmiştir. C katılımcısına göre; sosyal medyadan Karasu'nun alternatif turizm konusunda tanıtımının yapılması gerekmektedir. D katılımcısına göre; turizm ofislerinin oluşturulması ve turistik amaçlı çalışmaların yapılması gerekmektedir. Karasu'nun tanıtımı yeterince yapılmamaktadır. E katılımcısına göre; Karasu küçük ama güzel bir yerdir, denizi, doğal alanları ve AVM gibi gezilecek pek çok yerleri bulunmaktadır. Fakat yeterli tanıtımı yapılmamaktadır. F katılımcısına göre; Karasu'nun tanıtımı çok zayıftır. Müteahhitlerin Karasu'yu daire satmak için daha iyi tanıtmakta olduğunu ifade etmiştir.

H katılımcısına göre; tanıtım konusunda yetersizliklerin fazla olduğu düşünülmektedir. Karasu kendi başarısıyla kendini tanıtmaktadır. Devletin önemli kurumlarından yeterli destek görmemektedir. K katılımcısına göre; Sakarya Büyükşehir Belediyesi önemli ölçüde Karasu'nun tanıtılması konusunda çaba harcamaktadır. Hatta bazı TV programlarında Karasu'yu İstanbul'a

yakınlığı göz önünde bulundurularak tanıtımı yapılmaktadır. L katılımcısına göre; Karasu'nun reklamının yapılması gerekmektedir. Bu konuda belediyeler de elini taşın altına koymalıdır. M katılımcısına göre; Karasu yeterince duyulan bir yer olursa bölge esnafını da ülkenin de maddi açıdan önemli katkı sağlandığı bir yer olabilir. Bu açıdan tanıtımı çok yetersizdir. Bununla ilgili çalışmaların yapılması gerekmektedir. N katılımcısına göre; tanıtımın yeterince yapılmaması, Karasu'nun haberlere yılda bir kez boğulma vakalarıyla ya da kavga haberleriyle çıkması bölgenin doğru bilinmesi konusunda önemli sorun teşkil etmektedir.

X katılımcısına göre; tanıtım uluslararası alanda da yetersizdir. Yurtdışında Karasu'nun tanıtımıyla alakalı iki tane emlak şirketi tanıtımda bulunmakta fakat bunlarda daha çok inşaat sektörüyle alakalı tanıtımda bulunmaktadır. Turizm ya da alternatif turizm ile alakalı ya da herhangi bir konaklama işletmesiyle alakalı tanıtım bulunmamaktadır. Z katılımcısına göre; alternatif turizm türü açısından doğal güzelliğiyle Karasu'yu yansıtacak özellikle de şehir dışındaki insanlara yönelik tanıtım yapılmamaktadır. Yurtdışındaki insanlar Karasu ile alakalı haberlerde genellikle kötü şeyler görmektedir. Bundan dolayı insanlar, bölge ile ilgili tereddütte kalmakta bu durum turizm açısından sekteye neden olmaktadır. Yeterli tanıtımın yapılması ile ilgili tüm önlemler alınmalıdır. Karasu ile ilgili olumsuzluk oluşturabilecek en ufak bir şüphe bile ortadan kaldırılmalıdır.

Karasu alternatif turizm alanlarının altyapısı (ulaşım, yol vb.) ve üstyapısı (konaklama, yiyecek-içecek işletmeleri vb.) konusunda düşüncelere bakıldığında; A katılımcısına göre, alternatif turizm açısından yeterince talep olduğunda bölge için gerekenler tedarik edilebilir durumdadır. Fakat bu konuda yeterince talep olmaması, gelen ziyaretçilerin harcamalarının az olması durumu, konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerine olumsuz yansımaktadır. B katılımcısına göre; alt yapı ve üst yapı çalışmalarında son yıllarda Karasu'da önemli ölçüde ilerleme kaydedildi, önemli iyileştirmeler yapıldı ve bu alanda önemli güncellemelerin devam etmesi gerekmektedir. C katılımcısına göre; konaklama olarak önemli ölçüde bir sorun bulunmamakla beraber yiyecek-içecek işletmelerinde kritik bir sorun yoktur. İlçe genelinde büyük işletmeler, küçük esnafla bir arada çalışmakta ulaşım konusunda da önemli sorunlar yaşanmamaktadır. Ayrıca gece 12'ye kadar dolmuşlar çalışmakta, Adapazarı merkezine de otobüs seferleri bulunmaktadır.

Katılımcı D'ye göre; altyapı-üstyapı durumu oldukça kötü bir durumdadır. Alt yapı ve konaklamada bazı bölgelerde özellikle Acarlar Longozu gibi yerlerde sorunlar yaşanmaktadır. Turizm için Bungalov tipi evler yapmak isteyenler bulunmakta, fakat bu kişilerin girişimleri engellenmektedir. Bu noktada önemli olan devletin kontrolünde bunların önlerinin açılmasıdır. Katılımcı E'ye göre; altyapı bakımından önemli iyileştirmeler yapılmış, üst yapı bakımından da önemli gelişmeler kaydedilmiştir. F katılımcısına göre; konaklama işletmeleri ve ulaşım ağları biraz daha geliştirilmelidir. Karasu önemli düzeyde gelişmiş duruma gelebilir bu konuda Karasu'ya bağlanan Marmara Otoyolu ile Karadeniz sahil yolu da Karasu'dan geçeceğinden ulaşım açısından önemli kilit düzeyde bir aşama tamamlanmış olabilir. Karasu'nun ulaşım yolları üzerinde bulunması, bölgenin önemini daha da artıracaktır.

Katılımcı H'ye göre; bu anlamda bölge yetersiz kalmıştır. Akkum bölgesinden yapılmaya başlanan yol yarıda kaldı ve yürüyüş yolu tamamlanmadı. Ayrıca İzmir-Alaçatı'da olduğu gibi bölgedeki yapılar farklı renklere boyanırsa görsellik açısından Karasu sahil kasabası daha şirin ve görselliğe hitap eden bir yer olacaktır. Bununla ilgili çalışmalar yapılmalıdır. K katılımcısına göre; Karasu'nun üst yapısı oldukça gelişmiştir, alt yapı konusunda alternatif turizm rotalarına giden yerlerde ulaşım sorunları yaşanabilmektedir. Turistlerin kendi özel araçları yoksa bu gibi yerlere gitmeleri olanaksızdır. Kısa süren yaz mevsimi haricinde alternatif turizm rotalarına yetersiz talep olması, otobüs ve dolmuş seferlerinin zarar etmemesi için bu rotalara seferler düzenlenmesini olanaklı kılmamaktadır. Katılımcı L'ye göre; Karasu alt ve üst yapı bakımından sınıfta kalmıştır. Konaklama işletmelerine ve yiyecek-içecek işletmelerine gelen turistlere fahiş

fiyatlar çıkartılmakta, insanların daha kaliteli yerlerde yedikleri yemeklere ödedikleri paralara göre buradaki fiyatlar daha fazla olmaktadır. Ayrıca ulaşım konusunda da yol çalışmaları sınıfta kalmış durumdadır. Turistlerin tercih ettikleri mahalle aralarındaki yollar bile henüz asfaltlanmış durumda değildir.

Karasu'da bulunan alternatif turizm alanlarının daha çok talep görmesi için yapılması gerekenler konusunda A katılımcısına göre; Karasu'nun ülke genelinde tanıtılması gerekmektedir. Ayrıca uluslararası fuarlarda da Karasu'nun tanıtımı ile ilgili çalışmalar yapılması önem arz etmektedir. B katılımcısına göre; Karasu için alternatif turizm konusunda paket turlar düzenlenmesi için belirli gruplar oluşturulup belediyece teşvikler yapılabilir. C katılımcısına göre; bölge için harcanan paranın reklamı ve tanıtımında ekonomik ve etkin yapılması, bölgenin kalkınmasında da etkili olacaktır. C katılımcısına göre; alternatif turizm açısından bölge pek çok alanda daha etkin olacaktır. Bu nedenle çok bütçe ayrılması ve bölgeye yatırım yapılmasından ziyade bölgenin etkin reklamının ve tanıtımının yapılması gereklidir. D katılımcısına göre; bölgenin önemli derecede tanıtımı yapılmadığı sürece yatırımın yapılmasının hiçbir önemi olmamaktadır. E katılımcısına göre; işletme bazında yapılan reklam sadece aynı işletmeyle sınırlı kalmakta, ilçe tanıtımı açısından yetersiz kalmaktadır.

Katılımcı F'ye göre; Karasu için özellikle mevsimsel şartlar olumsuz etken olmaktadır. Özellikle yazın yağmur yağması, turizm sezonunu kısaltmaktadır. Bu durum alternatif turizm açısından da önemli bir sorun teşkil etmektedir. H katılımcısına göre; Karasu'nun reklamının daha iyi yapılması, örneğin; lunapark gibi daha dikkat çekici şeylerle etkileyici hale getirilebilir. Böylece daha çok turist bölgeye gelmesini ve burada geçirecekleri gün sayısını artırabilir. K katılımcısına göre; alternatif turizmin gelişmesi için girişimcilerin teşvik edilmesi, bölgede alternatif turizm türlerinin daha çok talep görmesi konusunda etkili olacaktır. N katılımcısına göre; sosyal medya reklamları yapılmalı, Tik Tok, Instagram fenomenleri, gezi bloggerları Karasu'nun tanıtımını alternatif turizm açısından yapabilirler. Böylelikle Karasu'nun sadece inşaat sektöründen ibaret olmadığı gösterilmiş olur. X katılımcısına göre; Karasu'ya gelen müşterilerin daha iyi ağırlanması, memnun kalan müşterinin Karasu'yu tavsiyesi etmesini sağlayacaktır. Y katılımcısına göre; bölge reklamının özenli yapılması, adının daha çok duyulması için sosyal medya ya da televizyon gibi iletişim araçlarında etkili çalışmalar yapılması, alternatif turizm açısından önemlidir. Z katılımcısına göre; öncelikle daha çok tanıtım yapılmalı, tanıtım yaparken de özellikle yalana kaçılmaması gerekmektedir. Bölgenin sahili doğası olduğu gibi tanıtılmalı, sahilde denizde çevre kirliliği olmamalı, gelen turistler çevre kirliliğini görmemelidirler. Gelen kişilerin beklentileri karşılanmalı, turistik açıdan gelen insanlara en kaliteli hizmetler verilmelidir.

Karasu alternatif turizm alanlarının kullanımından kaynaklı (çevresel, kültürel vb.) etkiler konusunda A katılımcısına göre; Maden Deresi'ndeki kaplıca suyunun açılması ve bunların işletilmesi gelmektedir. B katılımcısına göre; bölgede eskiden fındık ve kültür festivali yapılırdı, sanatçılar gelirdi, pandemiden sonra bu tür etkinliklere son verildi. Bundan sonra belediyenin önderliğinde bu tür etkinliklerin tekrar yapılmaya başlanması gerekmektedir. Bu tür etkinlikler Karasu'nun talep görmesinde önemli etkiyi sağlayabilir. C katılımcısına göre; Sanatçılar getirilerek çilek festivali gibi festivaller yapılabilir. D katılımcısına göre; Halkın çoğunluğu Karadenizlidir ve Karadeniz kültürü bölgeye işlemiştir. E katılımcısına göre; Maden Deresi'nde şelaleler bulunmakta şelalenin içinde mağaralar bulunmaktadır. Buralarda doğal pek çok yer bulunmaktadır. F katılımcısına göre; alternatif turizm yapılamadığı için yeterli bilgiye sahip olunamamaktadır. Analizin yapıp güzel değerlendirilip devletin kontrolünde yapılmalıdır. H katılımcısına göre olumlu etkileri bulunmaktadır. Doğa gezileri, tiyatro etkinliklerine önemli derecede katılım gösterilmektedir. K katılımcısına göre; coğrafi konum olarak deniz turizminin hâkim olduğu yazın talep gören bir yerdir.

Katılımcı M'ye göre; Karasu'da kıyı erozyonu bulunmaktadır. Kıyı erozyonu; dalgaların sahile vurup kumsaldaki kumu alıp götürmesidir. Bunun engellenmesi amaçlı dalga kıranlar yapılmıştır. Fakat bunun önleminin çok daha artırılması gerekmektedir. N katılımcısına göre; Karasu halkı dışarıdan gelen turisti çok çabuk benimsiyor ve sahipleniyor. Fakat alt yapı çalışmalarında gereken çalışmalar ve geliştirmeler yapılmalıdır. X katılımcısına göre; konum olarak güzel bir yerde, İstanbul'a yakın 20 kilometrelik deniz sahili bulunmaktadır. Karadeniz olduğu için hava şartları değişkenlik göstermekte, denize alternatif turizm seçeneklerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Y katılımcısına göre; Karasu özellikle yaz turizmi gayet çok iyi durumdadır. Z katılımcısına göre; Karadeniz kenarında bulunmasına rağmen Marmara iklimi yaşanmaktadır. Yazlar sıcak, az yağışlı geçmekte bu durum çok iyi şekilde değerlendirilmelidir. Fakat turistik amaçlı gelen insanların özellikle gece yarısından sonra dışarıda rahat dolaşmalarına, eğlence alanlarına girmelerine müdahale edilmesi, bölgeye gelen ziyaretçilerin tedirginlikler yaşamalarına neden olmaktadır. Karasu halkının bu konuda bilinçlenmesi gerekmektedir.

Karasu'da alternatif turizmin çeşitlendirilmesine yönelik yapılan çalışmalar konusundaki görüşler incelendiğinde, A katılımcısına göre; çalışmalar çok fazla yok, konuyla alakalı güncel yayınlar bulunmamaktadır. B katılımcısına göre; bölge Ağva, Şile gibi çok fazla bilinen bir yer değildir. C katılımcısına göre; alternatif turizm için ATV sürüşü, jet ski gibi çeşitlendirmeler yapılmalıdır. D katılımcısına göre; alternatif turizm konusunda özellikle Karasu'nun sahillerinde kumsallarında sportif faaliyetler sanatsal sergiler yapılabilir. Bölge bu anlamda eşsiz kumsallara sahiptir. E katılımcısına göre; bölgede birçok alanda çalışmalar yapılmaktadır. Bunların başında karavan turizmi ve kamp yapanlar için alanlar oluşturulmaktadır. F katılımcısına göre; yürüyüş parkurunun düzenlenmesi, sahil kısmındaki duş alma ve lavabo yerlinin eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir. H katılımcısına göre; bungalov evlere ciddi bir yönelim vardır. N katılımcısına göre; Maden Deresi'nde doğa yürüyüşü parkurlarında nehir kenarında şelalenin olduğu kesimde bungalov evler yapılmaya başlanmıştır. Bu tür çalışmaların alternatif turizmin çeşitlendirilmesine yönelik faydalı olacağı düşünülmektedir. X katılımcısına göre; Karasu'da kültür merkezinde resim, sanat sergileri ve kongre, sempozyum şeklinde toplantılar yapılabilir.

Karasu'nun görülmeye değer köyelerine günübirlik turizm turları düzenlenme durumu, A katılımcısına göre yeterince geliştirilmemiştir. B katılımcısına göre; Karasu'nun oldukça güzel köyleri mevcut bunların günübirlik turlar için yeterince tanıtımı yapılmamaktadır. C katılımcısına göre; köyelerinde mağaralar, şelaleler, yürüyüş parkurları, kaplıca sondajları bulunmaktadır. D katılımcısına göre; Rumlardan kalma Paralı Köyü mevcuttur. Rumlardan, Yunanlılar daha önce yerleşim yeri olarak kullandıkları köye günümüzde ziyaret etmek amaçlı gelmektedirler. E katılımcısına göre; yeteri kadar bilgisi olmamakla birlikte köyelerinde en fazla fındıklığa götürülebilir, ziyaretçiler fındık bahçelerini görebilir ve istekleri doğrultusunda fındık toplayabilirler. F katılımcısına göre; Karasu'nun köyelerine günübirlik turlar bulunmamaktadır. H katılımcısına göre; Maden Deresi'nin Kirazlı Köyü'nde bulunması, Longoz'un Deniz Köyü'nde bulunması açısından bu gibi köylere gezi turları düzenlenebilir. Önemli köyler hakkında yeterli girişimcilik ve yatırımın bulunmaması turist çeken köylerin sınırlı sayıda kalmasına neden olmuştur.

Katılımcı K'ya göre; Karasu'ya fazla bir tur düzenlenmemektedir. Yapılan turlar daha çok görüp, geri dönüş şeklinde yapılmakta, konaklama işletmelerinin köylerde faal bulunmaması bu duruma etken olmakta, ayrıca yaz mevsimi hariç Karasu merkezi ve sahilinde konaklama işletmesi sahipleri zarar edebileceklerini düşünerek işletmeleri kapalı tutmaktadırlar. L katılımcısına göre; Karasu köyelerine günübirlik turlar düzenlenmekte olan turlarda ziyaretçiler bekledikleri gibi görülebilecek çok güzel köyleri bulamamaktadır. M katılımcısına göre; bölgenin köyelerine yapılacak günübirlik turlarla köylerindeki kadınlara istihdam kazandırabilecek durumdadır. N

katılımcısına göre; insanlar natürelliği aradıkları için köyde doğal şeylerin görülmesi ve insanların nefes almasında ferahlık sağlayabilir. X katılımcısına göre; Karasu köylerine turlar düzenlenmesiyle ziyaretçiler köyün doğası ve yaşantısı konusunda daha çok bilgiye sahip olabilirler. Y katılımcısına göre; Karasu'nun köyleri açısından gezilecek önemli bir köyden ziyade çam dağı gibi ormanlık alanlar da bulunmaktadır. Fakat bu bölgelere yeterli gezi için talep bulunmamakta bölgenin değerinin anlaşılması önemli derecede yetersizdir. Z katılımcısına göre; Karasu bölgesinin Yenimahalle tarafında çok güzel cephe köyleri vardır. Fakat bu köylere, Acarlar Longozu'nun bulunduğu köylere dolmuş seferleri dahi düzenlenmemesi bu bölgeyi gezmek isteyenleri sekteye uğratmakta tur düzenlenme talebinin oluşmasını da engellemektedir. Fakat Karasu'nun Küçük Karasu Köyü'ne, Maden Deresi'ne yakın bir bölge Manav Pınarlı Köyü'ne doğru Acarlar Longozu bulunduğu yerlere turlar düzenlenmektedir. İnsanlar doğal bölgeleri, doğa harikası bölgeleri gezmeye, eğlenmeye buralarda vakit geçirmeye gitmek istiyorlar. Karasu'nun köyleri için bu tür turların artırılması gerekmektedir.

Karasu'da faaliyet gösteren seyahat acentelerinin hizmet sunabilme yeterliliği konusunda A katılımcısına göre; Karasu'da var olan seyahat acentalarının gerek sayı bakımından gerekse de sunulan hizmetler bakımından yeterli olduğu söylenemez. Örneğin; tur şirketleri, turistik geziye çıkacak kişileri İstanbul/Harem gibi yerlerden VIP araçlarla Karasu'ya taşıyabilirler. Araçların kaliteli olmasına, daha az taşıma kapasiteli olmasına önem verilmelidir. B katılımcısına göre; önemli herhangi bir hizmet sunulmamaktadır. C katılımcısına göre; Karasu'da önemli bir acente yoktur. Sapanca ilçesindeki gibi aktif değıllerdir. D katılımcısına göre; Acarlar Longozu ve Maden Deresi'ne geziler yapılmaktadır. Fakat bu tür etkinlikler daha ilgi çekici hale getirilebilir, sportif faaliyetler ya da sanatsal etkinlikler yapılabilirse alternatif turizm açısından sürdürülebilirliği sağlanabilir. E katılımcısına göre; Karasu'daki seyahat acentelerinin alternatif turizm açısından pek önemli hizmetleri olmamakta sadece para kazanma odaklı bir düşüncede oldukları için müşteri memnuniyetine pek fazla özen gösterilmemektedir. Bu nedenle bu alanlarda çitanın yükseltilmesi, müşteri memnuniyeti odaklı çalışmalar yapılması gerekmektedir. F katılımcısına göre; bazı seyahat acentelerinin sundukları hizmetler sadece Karasu içerisinde değil belli bölgelerde sahil kesimlerindeki bölgelere tur düzenlenmesi şeklindedir. Buradaki amaç sadece Karasu değil aynı zamanda diğer illeri de ziyaretçilerin görebilmesidir. Bu amaçla Düzce, Akçakoca gibi turistik bölgelere insanlar götürülmekte insanların buraya deniz için ya da yatırım yapmak için değil de en azından geldiklerinde belli bölgeleri görsünler diye çabalamaktadırlar. N katılımcısına göre; turistlerin daha fazla yer görüyor olmaları güzel bir durumdur. Fakat bu konuda rehber yetersizliği, yabancı dil yetersizliği gibi sıkıntılar bulunmaktadır.

Karasu'da alternatif turizm ürünlerinin fiyat uygunluğu, A katılımcısına göre; Karasu'nun fiyatları kesinlikle uygundur. Özellikle diğer yazlık bölgelerle karşılaştırıldığında bu durum net olarak görülmektedir. B katılımcısına göre; uygundur, normal standartlar düzeyindedir. C katılımcısına göre; önemli derecede uygunluk bulunmamaktadır. D katılımcısına göre; günümüz şartlarına göre uygundur. E katılımcısına göre; kesinlikle uygundur. H katılımcısına göre; Karasu genelinde fiyatlar yer yer değişmektedir. Fakat uygundur. N katılımcısına göre; Karasu merkeze göre bir ürünün fiyatı sahil tarafında iki katına çıkabilmekte fakat yine de uygun bir fiyat olmaktadır. X katılımcısına göre; Karasu şartlarına göre uygundur. Y katılımcısına göre; uygun fiyatlar sunulmaktadır. Z katılımcısına göre; yurtdışından gelen insanlar için fiyatlar çok uygundur. Fakat yurtiçinden gelen insanlar için pek uygun değildir. Özellikle son dönemlerde artan fahiş zamlara karşın Karasu diğer tatil bölgelerine göre oldukça uygun fiyatlara sahiptir.

Karasu'da alternatif turizm sektöründe çalışanların yeterliliği konusunda şu tür bilgilere ulaşılmıştır: A katılımcısına göre; alternatif turizm sektöründe çalışanların çoğu gençlerden oluşmakta, eğitim düzeyleri genelde lise seviyesinde bulunmakta ve aynı zamanda bu kişiler eğitim-öğretime

devam etmektedirler. B katılımcısına göre; yeterli eğitim düzeyinde olmaları yönünde kendilerini geliştirmeye devam etmektedirler. Sektörde yaz, kış çalışanlar bulunmaktadır. C katılımcısına göre; eğitim düzeyleri yeterli olmayanlar da bulunmaktadır. D katılımcısına göre; bölgede bulunan turizm yüksekokulunda daha kaliteli yetişmiş eleman olması beklenmektedir. E katılımcısına göre; alternatif turizm Karasu'da aktif bir şekilde yapılmadığı için çok net bir cevap verilememektedir. F katılımcısına göre; gayet yeterlidir. Bu alanda işine saygı duyan işinin ehli insanlar bulunmaktadır. Ayrıca güler yüzlü ve saygıda kusur etmeyen insanlar bu alanda başarılı olmaktadır. H katılımcısına göre; müşteriye belli ölçüde hizmet verilmektedir. Fakat bir yerde iki dil bilinmemesi önemli bir sorun teşkil etmektedir. H katılımcısına göre; eğitim seviyesi daha çok lise düzeyinde olduğu görülmüştür. Karasu gelişmekte olan bir yer olduğu için turizmde eğitim düzeyinin yeterliliğine önem verilmelidir. K katılımcısına göre; çalışanların yeterli eğitim seviyenin çok altında olması sorun teşkil etmektedir. Özellikle konaklama işletmeleri için yeterli seviyede değildir.

Karasu'da yerel yönetimin (belediye) alternatif turizmin geliştirilmesi ile ilgili politikaları konusunda, A katılımcısına göre; belediye sahil yolunu ve ışıklandırmasını yaptı ve buna benzer çalışmalar yapmaktadır. B katılımcısına göre; politikaları yoktur. Eskiden festivaller yapılıyordu Karasu'yu tanıtmak amaçlı. Fakat pandemi döneminde bu tür etkinlikler sona erdi. Bu konuda resmi bir çalışma yapılmamaktadır. C katılımcısına göre; bisiklet şehirleri gibi bir çalışma yapılmıştır. Fakat daha çok valilik kararıyla yapılan çalışmalar günümüzde yapılmamakta, yapmak isteyenlere de yardımcı olunmamaktadır. N katılımcısına göre; belediyenin ufak tefek bu tür şeylere giriştikleri görülmekte fakat bu tür etkinliklerin geliştirilmesi gerekmektedir. X katılımcısına göre; yeterince çalışma yapılmamaktadır. Y katılımcısına göre; belediyenin alt yapı çalışmaları gibi iyileştirme politikaları vardır. Ayrıca sahil kısmına önem verilmektedir. Bölgenin sahil kısmına İzmir kordon gibi benzer yapı Karasu-Akkum kısmında yürüyüş yolu yapılmıştır.

Maden Deresi'nde katılımcı A'ya göre; altyapı çalışması olarak yol çalışması başlanmıştır. Ayrıca bu yerde parkur yürüyüş yolunun güzelleştirilmesi, iyileştirilmesi çalışmaları devam etmektedir. B katılımcısına göre; bölgede önemli adımlar atılmaktadır. Fakat bütçe bu konuda önemli sorun teşkil etmektedir. C katılımcısına göre; Karasu, turizmde hak ettiği ilgiyi görememektedir. Bu konuda ciddi anlamda daha fazla reklamın yapılması gerekmektedir. D katılımcısına göre; Karasu sahip olduğu şifalı suyu, kumu, çeşitli olanaklarına rağmen adı duyulmamakta fazla bilinmemektedir. Bu nedenle bu eksikliğin giderilmesi için önemli çalışmalar yapılmalıdır. E katılımcısına göre; Karasu sahip olduğu uzun sahiline rağmen tanıtım konusunda yeterli bütçe ayrılmaması gibi sorunlardan dolayı fazla bilinmeyen bir yer olarak kalmaktadır. F katılımcısına göre; belediye genel anlamda yol çalışmaları yapmaktadır. H katılımcısına göre; belediyenin Karasu'da turizmin geleceği ile ilgili güzel çalışmaları vardır. Fakat alternatif turizmin geliştirilmesi ile ilgili politikaları yoktur. Katılımcı H'ye göre; sadece turistlerin rahat bir şekilde yolculuk yapabilmeleri için yol yaptıkları görülmektedir.

Katılımcı K'ya göre; belediye sahil temizliğini iki yılda bir yapmaktadır. L katılımcısına göre; belediyenin iki yılda bir yaptıkları sahil temizliği kumsalların sahil kısmının temizliği kısmında önemli bir sorun teşkil etmektedir. N katılımcısına göre; bölgede dalgakıran limandan kaynaklı gelen pisliklerden dolayı çevre temizliğinin artırılması gerekmektedir. X katılımcısına göre; insanlar bu bölgeye geldikleri zaman gidip oturacakları kalabalık alanlar istemiyorlar. Daha çok rahat bir şekilde eğlenebilecekleri, vakit geçirebilecekleri bir ortam sağlanmasını talep etmektedirler. Fakat bu açıdan belediye tarafından sunulan bir imkân bulunmamaktadır. Belediye sadece yol çalışmalarına yoğunlaşmakta, bu konular üzerinde yeteri kadar önemle durulmamaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Karasu, bulunduğu coğrafi konumu ve sahip olduğu eşsiz doğal kaynakları bakımından pek çok alternatif turizm türünün bölgede gerçekleştirilmesi ve geliştirilmesi potansiyeline fazlasıyla sahiptir. Farklı yerler gezmek ve kıyı turizmine alternatif olabilecek yeni turizm türlerini denemek isteyen ziyaretçilerin bölgeyi tekrar ziyaret etme ve diğer insanlara tavsiye etme eğilimleri artmaktadır. Bu durum bölgenin kalkınmasına ve bölge de istihdamın artmasına olumlu katkı sağlamaktadır. Bununla birlikte dünyanın her yerinde olduğu gibi bu bölgede de sorunlar yaşanabilmekte ve bunların ortadan kaldırılması için çalışmalar yapılmaktadır.

Karasu'nun alternatif turizm potansiyeli hakkında edinilen bilgilere bakıldığında; Karasu Kalesi, Maden Deresi, Acarlar Longozu alternatif turizmin gelişmesinde önemli kaynaklar olduğu görülmektedir. Karasu sahiline önem verilmesiyle alternatif turizm kapsamında değerlendirilebilecek sportif faaliyetler, kumun sağlık açısından önemli olması açısından sağlık turizmi, sanatsal sergilerin, toplantıların ve açık alan festivallerin yapılabilirliği, ATV sürüşü, karavan turizmi, dalış turizmi gibi pek çok alternatif turizme olanak sağlamaktadır. Ayrıca trekking, hiking yapılabilecek doğal kaynakların zenginliği sayesinde bunlarla ilgili bu bölgeye turlar düzenlenmesi ile ilgili etkinlikler arttırılabilir. Karasu'da yeşil alan bol olduğu için yürüyüş parkurları oluşturulabilir. Böylece sağlıklı yaşamla ilgili kamplar kurulabilir, sağlıklı beslenme üzerine çalışmalar doğrultusunda yürüyüşler düzenlenebilir. Alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi bakımından Karasu'nun temiz hava ve eşsiz bir doğaya sahip olması önemli avantajlardır. Fakat bu avantajlarını kullanabilmesi için ziyarete gelen turistlere yeterli nitelik ve nicelikte konaklama imkânı sağlanmalı ve otellerin müşteri memnuniyeti ve hizmet kalitesi açısından yeterli seviyeye getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca çarşı merkezinde bulunan su kanalının turistik amaçlı kullanılması sayesinde bile alternatif turizmin gelişmesine katkı sağlanmış olacaktır. Bu kanal üzerinde kayık, gondol konulması kanalın kenarlarına yürüyüş yolları yapılması düşünülmektedir. Bu amaçla ilgili kanalın temizleme ve onarım çalışmaları yapılmaktadır.

Karasu İlçesi'nin Yeni Mahalle bölgesi, tekne turu turizmi ve yürüyüş parkurları turizmi için geliştirilmesi gereken potansiyele sahiptir. İlçe, sağlık turizmi alanında da büyük bir potansiyele sahiptir. Karasu'nun sahil kumu, yedi çeşit hastalığı tedavi edebildiği iddia edilmektedir. Özellikle romatizma, siyatik, bel ağrısı gibi hastalığı olan kişiler, bir hafta kuma girdiklerinde bu rahatsızlıklarına iyi geldiğini dile getirmektedirler. Bu durum, Karasu'nun sağlık turizmi potansiyelinin güçlenmesine etken olmaktadır. Bununla beraber, bölgenin reklam eksikliğinin olması, tanıtımın yetersiz kalması, alternatif turizmin gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Karasu'nun bisikletle gezen insanların uğrak yeri olmasında haritadaki konumunun ilgi çekici bir yer olarak bulunması önemli bir etken olmaktadır. Karasu bölgesinin denizi, kumsalları İstanbul'a yakın olması, hafta sonu kaçamağı yapmak isteyenlerin, denize girmek isteyenlerin uğrak yeri olmasını sağlamıştır. Ziyaretçiler, yeni yerler gezip görmek amaçlı bu bölgeye gelmektedirler. Özellikle gününbirlikçiler ve hafta sonu seyahati yapan ziyaretçiler genellikle yakın çevreden Ankara, Kocaeli, İstanbul gibi yerlerden gelmektedirler. Bununla birlikte, mevcut ziyaretçi sayısının sahip olunan alternatif turizm potansiyeline göre düşük olması üzerinde düşünülmelidir ve var olan problemler ortaya çıkartılıp ziyaretçi sayısının artışı açısından çözüm sağlanmalıdır.

Karasu alternatif turizm alanlarının tanıtımı konusunda, başta Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sakarya Büyükşehir Belediyesi ve Karasu Belediyesi olmak üzere, ilgili kamu kurumları ellerini taşın altına koymaları, görev dağılımında iş birliği yapmaları gerekmektedir. Merkezi yönetim ve yerel yönetim, yeterli tanıtım ve reklam çalışmaları yapılması ile ilgili tüm önlemleri almalı, Karasu ile ilgili olumsuzluk oluşturabilecek sorunlara fırsat vermemelidirler. Başta konaklama

işletmeleri, yiyecek-içecek işletmeleri ve seyahat acentaları olmak üzere özel sektör işletmeleri de alternatif turizm faaliyetleri amacı ile gelen yerli ve yabancı turistlere beklentilerini karşılayabilecek tüm turistik ürün ve hizmetleri, müşteri memnuniyetini ön planda tutarak sağlamalıdır. Ayrıca günümüzde insanlar; köyler, çiftlikler gibi doğal bölgeleri, doğa harikası yerleri gezmek, buralarda vakit geçirmek istemektedirler. Bu tür faaliyetler de günümüzde en çok talep edilen alternatif turizm faaliyetleri arasındadır. Karasu'nun köyleri için acentalar tarafından bu tür turistik turların düzenlenmesi, hem Karasu'da alternatif turizmin gelişmesine hizmet edecek hem de yerel halkın ekonomik anlamda turizmden faydalanmasını sağlayacaktır.

Karasu'da alternatif turizmin, doğal ve kültürel çevreye zarar vermeden koruma-kullanma dengesi içerisinde ve sürdürülebilirlik ilkelerine uyularak geliştirilmesi gerek kamu kurumları gerekse de özel sektör kurumları tarafından en başta dikkate alınması gereken önemli bir konudur. Gelecekte bu konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacılar, daha geniş katılımcı kitlesi ile nicel araştırma yöntemleri kullanarak yapacakları analizlerle, bölgede her bir alternatif turizm türü ile ilgili daha kapsamlı ve aydınlatıcı öneriler sunmak sureti ile literatüre önemli katkılar sağlayabilirler.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Destek Bilgisi: Herhangi bir kurum ve/veya kuruluşan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Etik Onayı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Türk Turizm Araştırmaları Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazar(lar)ına aittir.

Etik Kurul Onayı: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu 04.08.2023 tarih ve 92583 sayılı karar numarası ile izin alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

- Akyol, C. ve Akkasoğlu, S. (2021). Alternatif Turizm Türlerinin Destinasyonlara Katkısı: Artvin ve Spor Turizmi, *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11(1): 177-194.
- Arismayanti, N. K., Sendra, I. M., Suwena, I. K., Budiarsa, M., Bakta, I. M., and Pitana, I. G. (2019). Tourismvillages Development in Bali, Massor Alternative Tourism, *Journal of Tourism and Hospitality Management*, 7(2): 117-139.
- Aytuğ, K., Eryılmaz, Ç., Uçar, S. ve Can, O. (2020). Sinop İli'nin Alternatif Turizm Çeşitleri Açısından SWOT Analizi, *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 17(67): 715-736.
- Banerjee, S. and Khan D. (2021). Mass tourism, Its Challenges and Sustainability: A Study on Santiniketan, *International Journal of Advance Research and Innovative Ideas in Education*, 7(1): 219-223.
- Baytok, A., Pelit, E. ve Soybalı, H. H. (2017). Alternatif Turizm mi Turizmde Çeşitlilik mi? Kavramsal Bir Değerlendirme, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-14.
- Bilgiçli, İ. ve Ertürk, S. (2022). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Karasu'da Ekoturizmin Çevre Etkilerinin İncelenmesi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(8): 1110-1129.
- Ceylan, S., Çetin, A. ve Özdiçiner, N. S. (2019). Alternatif Turizm Türleri ile İlgili Bir Literatür Taraması, *In 4 Th International Symposium on Innovative Approaches in Social, Human and Administrative Sciences*, Samsun, 4: 227-230.

- Çelik Uğuz, S. (2011). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Burhaniye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli, *Marmara Coğrafya Dergisi*, (24): 332-353.
- Çiftçi, G., Çakır, A. and Çakır, G. (2016). The Role of Trakya Development Agency on Thrace Region Tourism, *Journal of Tourism Theory and Research*, 2(2): 112-121.
- Çulha, O. ve Dağkiran, S. (2016). Restoran İşletmelerinde Üst Düzey Çalışanlar Açısından Yöresel Yiyecekler: Faydalar, Engeller ve Satın Alma Ölçütleri, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 27(2): 195-212.
- Draçi P. and Demi, A. (2023). Residents Perceptions of Sustainable Tourism Governance and Development, *Corporate&Business Strategy Review*, 4(2): 94-113.
- FatimazahraFakir, E. E., El Bekkay, M. and Sair, A. (2019). Protected Natural Areas: A New Alternative Offer for the Seaside and Mass Tourism Destination Agadir: The Case of Souss Massa National Park, *China-USA Business Review*, 18(4): 33-47.
- Güllü, K. ve Yaşar, M. (2019). Yerel Halkın Alternatif Turizm Potansiyeli Algılaması: Elâzığ Örneği, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33(47): 107-126.
- Güngör, Ş. (2022). Kapadokya Kültür Yolu'nun Alternatif Turizm Rotası Bağlamında Değerlendirilmesi, *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(3): 1784-1802.
- <https://seyyahdefteri.com/karasu-gezi-rehberi-karasuda-gezilecek-yerler-sakarya> [ET:14.03.2023].
- <https://sakaryayenigun.com.tr/karasu-da-karavan-turizmi> [ET: 15.03.2023].
- <https://www.gezi-yorum.net/sakarya-karasu/> [ET: 16.03.2023].
- <https://gezimanya.com/sakarya/turkiye/karasu> [ET: 20.03.2023].
- <https://www.karasu.bel.tr/> [ET: 21.03.2023].
- <https://www.bizimkose.com/01/29/kitle-turizmi-ve-alternatif-turizm-turleri/> [ET: 23.03.2023].
- <https://otelleri.net/karasuda-gezilecek-yerler.htm> [ET: 24.03.2023].
- <https://blog.biletbayi.com/sakaryada-gezilecek-yerler.html/> [ET: 26.03.2023].
- <https://yolcu360.com/blog/sakarya-karasu-gezi-rehberi-sakarya-gezilecek-yerler/?ysclid=ljefleuhn706068915/> [ET: 28.03.2023].
- <https://www.gezilesiyer.com/sakaryada-gezip-gorulecek-en-guzel-yerler.html/> [ET: 29.03.2023].
- Jordan, E. J., Spencer, D. M. and Prayag, G. (2019). Tourism Impacts, Emotions and Stress, *Annals of Tourism Research*, 75: 213-226.
- Karagöz, Y. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. (1. Basım), İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Kervankıran, İ. (2016). Between Traditional and Modern: Thermal Tourism in Turkey, (Editör) Egresi, I.: *Alternative Tourism in Turkey: Role, Potential Development and Sustainability* içinde (ss. 109-124) Switzerland: Springer.
- Komorowski, J. and Hołderna-Mielcarek, B. (2019). Mass Tourism and Overtourism in Polish Agglomerations, Poznanand Wrocław Case Studies, *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego Wrocławiu*, 63(9): 68-78.

- Kurar, İ. ve Kavacak, M. (2022). Alternatif Turizm Kapsamında Likya Yolu ve Rekreasyon Aktiviteleri, *Journal of History, Culture&Art Research / Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 11(4): 1-23.
- Ne'matullayeva, A. (2023). Advantages and Disadvantages of Mass and Eco-tourism, *Journal of Integrated Education and Research*, 2(1): 9-13.
- Pata, U. K. (2021). Tourism and Economic Growth in G10 Countries: Evidence from an Asymmetric Panel Causality Test, *Tourism, An International Interdisciplinary Journal*, 69(1): 112-126.
- Pérez Serrano, A. M., Juárez Sánchez, J. P., Ramírez Valverde, B. and Cesar Arnaiz, F. (2010). Rural Tourism and Rural Non-farm Job in the Sierra Northeast of the State of Puebla: Case of Alternative Tourism Network Totaltikpak, AC, *Investigacionesgeográficas*, (71): 57-71.
- Sezer, İ. (2022). Karadeniz'de Alternatif Bir Turizm Önerisi: Kruvaziyer Turizmi, *Karadeniz Araştırmaları*, (75): 861-908.
- Tsirigou, M. (2018). Cultural Management and Alternative Tourism as a Way to Involve the Local Community: Examining Identity, Sustainability and Ownership: The Case of Samos, *International Hellenic University*, Thessaloniki, Greece.
- Uluslan, Y., ve Batman, O. (2010). Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23): 243-260.
- Zengin, B., Koç, D. E. ve Ulama, Ş. (2019). Kastamonu İlinin Doğa Turizmi Potansiyelinin Alternatif Turizmi Kapsamında Değerlendirmesi, *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(2): 251-274.